

Karolína Lahučková: Současné analýzy tureckého nacionalismu a jejich teoretická východiska

(Diplomová práce)

Posudek vedoucí práce

Karolína Lahučková si pro svou diplomní práci zvolila analýzu současných tureckých akademických přístupů k tureckému nacionalismu. Cílem práce je stanovit, z jakých teoretických zdrojů současné studie tureckého nacionalismu v Turecku vycházejí. Jde o téma zajímavé – nejen proto, že otázky spojené s národní identitou či nacionalismem si zaslouží pozornost i v dnešním světě, ale především vzhledem k roli národní ideologie v Turecku –, ale také relativně náročné po stránce pramenné i metodologické. Je možné rovnou říci, že diplomantka si s obtížným tématem poradila dobře.

Práce je rozdělena do tří kapitol, z nichž první představuje kořeny tureckého nacionalismu a vývoj národních koncepcí v Turecké republice dvacátých a třicátých let 20. století a druhá teoretické přístupy k nacionalismu, jak se objevily zejména v osmdesátých letech 20. století. Zásadní a rozsahem největší částí práce je třetí kapitola, která analyzuje jedinečnou, přibližně tisícistránkovou publikaci „Nacionalismus“ (*Milliyetçilik*) z roku 2008 (resp. 2002), do níž přispělo několik desítek tureckých a také několik zahraničních autorů a která může být považována za reprezentativní pro přístupy tureckých akademiků k otázkám národa, národní identity a ideologií vycházejících z nacionalismu.

Je nutné ocenit, že Karolína Lahučková byla schopná nejen přečíst, ale také systematicky rozčlenit a analyzovat mimořádně rozsáhlý text psaný turecky, a to v akademické turečtině, která se vyznačuje složitými konstrukcemi, a práce s ní proto není rozhodně jednoduchá. Diplomní práce obsahuje celou řadu nových a zajímavých poznatků o tom, jak přední turečtí akademici přistupují ke studiu nacionalismu; některé poznatky jsou dokonce překvapivé (např. široké časové vymezení předpokladů vzniku turecké identity u Murata Belgeho, předního tureckého kritického intelektuála). Autorka se nebojí ze své analýzy vyvozovat i dílčí závěry. Je také možné vyzdvihnout, že otevřeně přiznává, kde narazila na problémy (např. v otázce jazyka textů, z nichž analyzované texty vycházejí), případně vhodně mluví o kvantitativních pohledech, nikoli o metodě (kterou opravdu nepoužívá, a u tohoto typu práce by ani neměla smysl, zatímco informace o četnosti zastoupení autorů či textů mají jistou výpovědní hodnotu). S některými konstatováními by bylo možné polemizovat; např. výběr „nejvýznamnějších“ teoretiků nacionalismu, jakkoli v kontextu této práce dává smysl (jsou to autoři často citovaní v užívaných pramenech nebo takoví, kteří ve svých teoriích nacionalismu věnují větší pozornost Turecku), by si přinejmenším zasloužil lepší zdůvodnění; v různých kontextech nebo při práci na odlišných tématech jsou za „nejvýznamnější“ považováni i jiní teoretici.

Jistým nedostatkem práce je, že autorka dostatečně nedefinuje pojmy, které používá. Např. definici nacionalismu najdeme až ve druhé kapitole (číslované jako 3. kapitola, protože 1. kapitolou je Úvod), přestože s tímto pojmem pracuje již na předcházejících stránkách. Bylo by také vhodné odlišit nacionalismus od dalších užívaných pojmů, jako je národní vědomí či turkismus. U diplomové práce by také bylo možné očekávat, že bude založena na obsáhlejší sekundární literatuře, je však třeba podotknout, že zásadní literaturu autorka zahrнула a že se práce soustřeďuje na analýzu pramene, resp. pramenů – rozsáhlého (1000 stránkového) souboru textů v turečtině. Kromě toho je nutné zmínit komplikovaný přístup k turecké literatuře, zvláště novější, která by umožnila rozšířit spektrum kladených

otázek například o reakce na vydání pramene, knihy *Milliyetçilik*. Tyto práce nelze u nás sehnat a vypůjčení ze zahraničních knihoven je pro potřeby diplomní práce příliš pomalé (a finančně náročné).

Karolína Lahučková prokázala, že i při práci s obsáhlým souborem tureckých textů je schopná držet se hlavní linie argumentace a nezabíhat do zajímavých odboček, které nejsou pro její analýzu důležité, jak bývá u diplomních prací časté. Někde ovšem snaha o vystižení hlavních myšlenek vede až k přílišné stručnosti. Například závěr, který shrnuje poznatky celé práce a zdařile propojuje rozbor teoretických studií s analýzou tureckých pramenů, je téměř lapidární. Autorka v textu nevysvětluje některé turecké reálie, snad proto, že se jí zdají samozřejmé, ale pro čtenáře, který není obeznámen s Tureckem a jeho dějinami, nejsou běžné, případně vysvětlení dává do poznámek. To sice přispívá k plynulosti textu, ale také k jeho snad až přílišné konciznosti. Naopak některá obecnější konstatování se v práci dvakrát opakují, téměř stejnými slovy.

Práce je psána jasně, i když by se jí daly vytknout některé stylistické nedostatky, například časté opakování některých slov (většinou vě); nevyhnula se také drobným překlepům či chybám (velká francouzská revoluce – s. 61, Chetterjee – s. 63).

Přes uvedené nedostatky práce rozhodně splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Karolína Lahučková prokázala, že je schopná analyzovat prameny a používat literaturu v turečtině a samostatně a systematicky zpracovat zvolené téma. Proto doporučuji přijmout diplomovou práci k obhajobě a navrhuji klasifikovat ji jako velmi dobrou, případně výbornou, podle průběhu obhajoby.

Doc. PhDr. Jitka Malečková, CSc.